అనుబంధం

పూడిపెద్ది శేషుశర్మ
అంట్లాంటా, జార్జియా

నువార్క్ నుండి ఆస్టిన్ వచ్చే విమానం గంట లేటు. ఏడున్నరకిగాని ఆస్టిన్‌లో లేండ్ అవదు. ఇంకా చాలా టైమ్ ఉంది. గేటు దగ్గర కెళ్లి అమ్మను కలుసుకుందామని ఎయిర్‌పోర్టుకి బయలుదేరింది సుమ. తల్లి వచ్చి తన ఇంట్లో రెండువారాలుంటానంటే ఎంతో ఆనందంగా ఉంది సుమకి. భర్త సురేష్, కూతురు మీనా ఇండియాలో ఉన్నారు. అంచేత తొందరగా యింటికి పోవాల్సిన అవసరంలేదు. సురేష్ తల్లికి బ్రెస్ట్ కేన్సర్. ఆవిడ అంతిమస్థితిలో ఉన్నారు. మనవరాలిని చూడాలని ఉందంటే, కూతురిని తీసుకొని ఇండియాకి వెళ్లేడు సురేష్. తనకి పెళ్లయి మూడేళ్లయినా అమ్మ తన దగ్గర పట్టుమని పదిరోజులయినా ఉండలేదు. మీనా పుట్టినపుడు, తన అత్తగారు సాయంగా ఉండడంవల్ల పాపని చూడ్డానికి చుట్టం చూపుగా వచ్చి వెళ్లిపోయింది. అమ్మ మళ్లీ ఎప్పుడూ రాలేదు. అమ్మ అంటే వల్లమాలిన గౌరవం సుమకి. తండ్రి చనిపోయేసరికి సుమకి పదహారేళ్లు. హరికి పదకొండు. అప్పటినుండి తనే తల్లీ తండ్రీ అయి పిల్లలిద్దరినీ పెంచింది అమ్మ. ఎప్పుడూ ధైర్యంగా ఉంటూ, ఎటువంటి ఘర్షణా లేకుండా, ప్రతి సమస్యనీ చక్కగా ఆలోచించి, పిల్లలతో చర్చించి మరీ చక్కదిద్దుకొనేది. తనతో పనిచేసే వాళ్లందరికీ కూడా అమ్మ అంటే ఎంతో గౌరవం. సుమ తల్లి మాలతి నువార్క్‌లో ఒక ఆర్కిటెక్చరల్ కంపెనీకి ఫైనాన్షియల్ కన్సల్టెంట్ గా పని చేస్తోంది. కొడుకు హరి న్యూయార్క్ కొలంబియా యూనివర్సిటీలో సీనియర్. కూతురు సుమ, అల్లుడు సురేష్ మనవరాలు మీనా, ఆస్టిన్‌లో ఉంటారు. మాలతి ఒక్కర్తే నువార్క్‌లో ఉంటుంది. సాయంగా ఉంటుంది కదాకొన్నాళ్లు ఆస్టిన్ రమ్మనమని సుమ అడిగితే అలాగే వస్తానంది మాలతి.

ఎయిర్‌పోర్ట్‌కి వెళ్లి పార్కింగ్‌లాట్‌లో కారు పార్క్‌చేసి లోపలికి నడిచింది సుమ. అసలు అమ్మ "నేను లగేజ్ తీసుకొని బయటకొచ్చేస్తా, నువ్వు కారులోనే కూర్చో, పార్క్ చేసుకొని లోపలికి రానక్కరలేదు" అని మరీ మరీ చెప్పింది. కాని చాలా టైముంది కదా గేటు దగ్గరకెళ్లి సర్‌ప్రయిజ్ చేద్దామని తోచింది సుమకి. ఫ్లైట్ ఎరైవల్ లిస్ట్‌లో గేటు నంబరు చూసుకొని గేటు దగ్గరకి వెళ్లింది. ఇంకా ఫ్లైట్ వచ్చినట్టు లేదు. కొంచం కాఫీ తాగి వద్దామనుకుంటూ ఉండగా, కనిపించాడా వ్యక్తి సుమకి.

ఒక మూలగా కుర్చీలో కూర్చుని దీక్షగా వాల్‌స్ట్రీట్ జర్నల్ చదవటంలో నిమగ్నమయిపోయాడు. చూసిన వెంటనే గుర్తు పట్టిందా వ్యక్తిని సుమ. మూడేళ్లక్రితం తన పెళ్లిలో చూసిందా వ్యక్తిని. అతని పేరు జో జాక్సన్. నల్లవాడయినా ఆరడుగుల ఎత్తులో ధృడంగా ఉంటాడు. కొద్దిగా చెంపలమీద నెరిసిన జుత్తు. చామన ఛాయ రంగు. తీర్చి దిద్దిన రూపు రేఖలతో ఆకర్షణీయంగా ఉంటాడు. అరే! ఇతను ఎందుకు వచ్చాడబ్బా! వాళ్ల వాళ్లెవరైనా ఇదే ఫ్లైట్ లో వస్తున్నారేమో! వెళ్లి హల్లో చెప్దామా అని అనుకొంది సుమ. కాని ఎందుకో సంకోచించింది. కేవలం అమ్మని కలుద్దామని వచ్చాడేమో! అందుకే అమ్మ తనని బయటే కారులో వెయిట్ చేయమందేమో అన్న ఆలోచన రాగానే, ఎందుకో మనస్సంతా వికల మయిపోయింది సుమకి. వీరిద్దరికీ సంబంధం ఏమయినా ఉందా! ఛ ఛ. అమ్మ అలాంటి మనిషి కాదు. ఆమెను అనుమానించకూడదు. కాని తన పెళ్లికి ముందు, ఏదో అవసరం వచ్చి, అమ్మ సూట్‌కేస్‌లో బట్టలు తీస్తూంటే, అడుగున అతని ఫోటో కనిపించింది. ఆశ్చర్యం వేసినా ఏదో స్నేహితుడేమోలే అని ఊరుకుంది తను. అందులోనే, అమ్మ బర్త్‌డే గ్రీటింగ్ కార్డ్స్. విత్ లవ్ ఎండ్ ఎడోరేషన్ ఫ్రమ్ జో అని చూసింది. రెండు మూడు సార్లు ఆ విషయమై ఆలోచించినా, పోన్లే అని ఊరుకుంది. తరువాత మర్చిపోయింది. ఇప్పుడు ఇక్కడ అతను ఉన్నాడంటే, అమ్మకోసమే వచ్చి ఉంటాడు. వీరిద్దరిమధ్యా ఏదో సంబంధం ఉంది, అని నిర్ధారణకి వచ్చింది సుమ. అప్పుడు ఏంచేయాలో పాలుపోలేదు సుమకి. తిరిగి వెళ్లిపోవాలా! తను ఇక్కడ ఉంటే, ఆతను తనని పోల్చవచ్చు. తరువాత అమ్మని ఎంబరాస్ చేసినట్టవుతుంది. సరే, తిరిగి వెళ్లి కారులో కూర్చుందామని నిశ్చయించుకుంది సుమ. కాని ఎందుకో మనస్సు పీకుతోంది. వాళ్ల సంబంధం ఏమిటో తెల్సుకోవాలి. అమ్మ తన దగ్గర ఎందుకో ఇదంతా దాస్తోంది. సరే చూద్దాం అని, గేటుకి దూరంగా, గేటులోంచి వచ్చేవాళ్లు తనకి స్పష్టంగా కనపడేలా నిల్చుంది సుమ.

గేటులోంచి మనుష్యులు రావడం చూసి, గేటుకి ఎదురుగా నిల్చున్నాడు జో. అంతలో చిన్న హేండ్‌బేగ్‌తో కనిపించింది అమ్మ. పింక్ స్కర్ట్, వైట్‌బ్లౌజ్ చిన్నముడితో ఎంతో హుందాగా ఉంది అమ్మ. అమ్మని చూడగానే ఒక్కఊపులో వాటేసుకున్నాడు జో. ఒకరినొకరు కళ్లల్లోకి చూసుకుంటూ ఒకనిమిషం అలా ఉండిపోయారు వాళ్లిద్దరూ. ఇదంతా గమనిస్తున్న సుమకి ముళ్లమీద కూర్చున్నట్టనిపించింది. అమ్మకి నలభై ఆరు సంవత్సరాలు. ఈ వయస్సులో ఇలాంటి ప్రవర్తన ఏమిటి? హఠాత్తుగా అమ్మమీద ఉన్న గౌరవం తగ్గి పోయినట్టనిపించింది. చేతులు కలుపుకొని అతి సన్నిహితంగా వాళ్లు వస్తూ ఉండడం చూసి, గబగబా పార్కింగ్ లాట్ వైపు నడిచింది సుమ.

కారులో తల్లికోసం వెయిట్ చేస్తున్న సుమ ఆలోచనలు పరిపరివిధాలుగా పోయాయి. తండ్రి పోయిన తర్వాత ఈయనతో సంబంధం పెంచుకుందా? అందులో తప్పేముంది? ఇక్కడ అమెరికాలో అందరూ చేసేదే అది. కాని, నల్లవాడు ఎవరు ఏమనుకుంటారేమోనని జంకుతోందా! నిజమే, అమ్మ అతన్ని పెళ్లిచేసుకుంటే తను భరించగలదా, సురేష్ ఏమనుకుంటాడు? తన కూతుర్ని అమ్మమ్మ దగ్గరికి ఆప్యాయంగా పంపగలదా! ఛ!ఇంత స్వతంత్ర్యంగా ఈ దేశంలో పెరిగిన తను ఎలా ఆలోచిస్తోంది? అమ్మ తనకు సంతోషమైన పని తను చేస్తే తను ఎందుకు అడ్డు పడాలి. ఇంతకీ ఎన్నాళ్లనుండో వాళ్లకి సంబంధం? తనకి పద్దెనిమిదేళ్లనుకుంటా! ఒకసారి నల్లవాళ్లగురించి తనేదో అసహ్యంగా మాట్లాడితే, "సుమా అలా మాట్లాడకు నువ్వు! నేనది టోలరేట్ చెయ్యలేను. వాళ్లలో ఎంత వండర్‌ఫుల్ మనుష్యులు ఉన్నారో నీకేం తెలుసు" అంటూ గట్టిగా తిట్టేసింది తనని. అంత కోపం అమ్మకు రావడం తనెప్పుడూ చూడలేదు. అంటే, అప్పటికే ఇతనితో సంబంధం ఉండి ఉండాలి. గత తొమ్మిది సంవత్సరాలుగా వీళ్లు సీక్రెట్‌గా కలుసుకుంటున్నారా! అలా ఆలోచిస్తున్న సుమకి ఎదురుగా కనిపించింది లగేజ్‌తో మాలతి ఒక్కర్తీ.

"హాయ్ అమ్మా" అంటూ ట్రంక్ తెరచి లగేజి లోపల పెట్టింది సుమ. మాలతి ఎక్కగానే కారు స్టార్ట్ చేసింది.

"నువ్వొచ్చి చాలా సేపయిందా! ఫ్లైట్ గంటలేటుగా, తెలుసా" అంది మాలతి.

"ఫోన్ చేసి కనుక్కున్నామ్మా. వచ్చి ఒక అరగంట అయింది" అంది సుమ ముభావంగా.

''అంతసేపూ ఇక్కడ కూర్చొని భజన చేస్తున్నావా?'

''మరి నువ్వు బయటే ఉండమన్నావుగా'' ఉక్రోషంగా అంది సుమ. కారులో చాలా సేపు ఇద్దరూ మౌనంగా ఉండిపోయారు.

''ఎప్పుడూ గలగలా మాట్లాడతావు, అంత క్వయట్‌గా వున్నావేం ఇవ్వాళ'' అడిగింది మాలతి సుమని.

''ఆఫీస్‌లో వర్క్ ఎక్కువగా ఉంది. బాగా తలనొప్పిగాఉంది. ఇంటికెళ్లి పడుక్కోవాలా'' అంది సుమ విసుగ్గా.

''మంచి మిరియాల చారు పెడతా. వేడి వేడిగా తినేసి పడుక్కో. అంతకీ సురేష్ ఫోన్‌చేశాడా? మీనా ఎలా ఉంది. విరోచనాలు, వాంతులూ ఏవీ లేవుగా! మీ అత్తగారు ఎలా ఉన్నారు?'' అడిగింది మాలతి సుమని.

''నిన్ననే సురేష్‌తో మాట్లాడా. మీనా బాగానే ఉంది. వాళ్లనాన్న డాక్టర్‌గా, తనగురించి నాకేం బెంగలేదు. మా అత్తగారు కోమాలో ఉన్నారట. ఎన్నాళ్లో బ్రతకరన్నారు. ఏది ఎలా అయినా ఈ నెలాఖరుకి సురేష్, మీనా వచ్చేవస్తారు'' అంది సుమ.

ఇంటికెళ్లిన తరువాత స్నానం చేసి, వేడి వేడిగా చారుఅన్నం, మజ్జిగా అన్నం తిని మేడమీద గెస్టురూమ్‌లో రీడర్స్ డైజెస్ట్ తిరగేస్తోంది మాలతి. ఇంకా టైమ్ పదే అయింది. తను సాధారణంగా పన్నెండయితేగాని నిద్రపోదు. మీనా ఉంటే ఎంత బాగుణ్ణు అనుకొంది. పోన్లే సుమని, జోని చూడడం అయింది. జోని తలుచుకుంటే ఏమిటో మనసంతా ఎంతో సంతృప్తిగా ఉంటుంది. ఏ పూర్వజన్మ సంబంధమో తమది? తనకి అతనంటే ఎందుకంత ఆరాధన? ఆ ఆరాధన సబబయినదేనా? ... అలా ఆలోచిస్తోంది మాలతి.

''అమ్మా నిద్రపోవటం లేదా ఇంకా?'' అంటూ గదిలోకి వచ్చింది సుమ.

''లేదు రా, నాకు ఇంతవేగంగా నిద్రపోయే అలవాటు లేదు. రా, ఇలాకూర్చో'' అంటూ ప్రక్కన కూర్చోమంది సుమని మాలతి.

''అమ్మా నీతో ఒక విషయం మాట్లాడాలి. ఇది నీ పర్సనల్ విషయం అనుక్కో. కాని, నీకూతురిగా నీ కష్టసుఖాలు పంచుకోవడం నావిధి. నీకు ఏ విధమైన సహాయం కావాల్సినా నన్ను మర్చిపోకు. ...'' అంటూ మొదలెట్టింది సుమ.

''నువ్వు దేని గురించి మాట్లాడుతున్నావు'' తొణక్కుండా అడిగింది మాలతి.

''అమ్మా నేను ఇందాకల ఎయిర్‌పోర్ట్‌లో నా పెళ్లికి వచ్చేడు. నీబాస్ అని చెప్పేవు. జో జాక్సన్. అతన్ని చూసా. చాలా రోజులక్రితం అతని ఫొటో అతను నీకు పంపిన గ్రీటింగ్స్ నీసూట్‌కేస్‌లో చేశా. అతనికీ .. నీకూ... '' అంటూ ఆగింది సుమ.

''సుమా నీకు, తమ్ముడికి ఈ విషయం ఎప్పుడు చెప్పాలా, అసలు చెప్పాలా వద్దా అని చాలా ఆలోచించా. నువ్వు ఆ ప్రసక్తి తీసుకొచ్చావు కాబట్టి చెప్తున్నా. జోకి, నాకూ గల సంబంధం ఇరవై ఆరు సంవత్సరాల పైనాటిది. నాకు పద్దెనిమిదేళ్లకి పెళ్లయింది. పంతొమ్మిదో ఏట నువ్వు పుట్టేవు. నీకు ఒక ఏడాదప్పుడు నేను ఉద్యోగం చేయడం మొదలెట్టా. అప్పుడు నా బాస్ జో జాక్సన్. నేను చిన్నప్పటినుండీ, చాలా స్వతంత్య్ర భావాలతో పెరిగా. చదువులో చురుకుగా ఉండేదాన్నేమో పధ్నాలుగేళ్లకే మెట్రిక్ పాసయ్యి, పదిహేనోఏట పి.యు.సి. పద్దెనిమిది సంవత్సరాల కల్లా బి.ఎ. ఎకనామిక్స్‌లో పూర్తవడం అయింది. ఎమ్.ఎ. ఎకనామిక్స్ చేయాలని ఎంతగానో ఉండేది. కాని మా అమ్మా, నాన్న గొడవచేసి నాకు పెళ్లి చేసేరు. దాంతో చదువు సున్న. మీ డాడీతో ఈ దేశం వచ్చేశా. వచ్చిన వెంటనే నువ్వు పుట్టావు. నువ్వు పుట్టిన మొదట్లో బాగానే ఉండేది. కాని, రాను రాను, నాలో ఏదో అసంతృప్తి ఆందోళన చెలరేగుతూ ఉండేవి. ఏదో తపన ఏదో చేయాలని ఒక ఆరాటం ఉండేది. నా సంసారంలో ఏలోపం లేదు. మీ డాడీ ఆప్యాయంగా ఉండేవారు. నువ్వా చాలా ముద్దుగా ఉండేదానివి. అయినా కూడా ఏదో వెలితి. నీకు ఏడాది రాగానే, ఒక ఆర్కిటెక్చరల్ కంపెనీలో చిన్న ఉద్యోగం దొరుకుతే అందులో చేరా, మొదట్లో క్రొత్తపనులు నేర్చుకోవడం ఛాలెంజింగ్ గా ఉండేది. కాని రాను రాను ఒకరకమైన ఉదాసీనత ఏర్పడింది నాలో. ఉదయాన్నే లేవబుద్ధి వేసేది కాదు. గొంతులో ఏదో అడ్డు పడుతున్నట్టుగా ఉండేది. వెనకనుండి ఎవరో తరుముతున్నట్టు అనిపించేది. ఎప్పుడూ ఏదో బెంగగా ఉండేది. బట్టలు మీద గాని, ఇంటిమీదగాని, వేటిమీద ఎటువంటి ఆసక్తి ఉండేది కాదు. నీతో ఆడుకోవాలని ఆశ, నీతో ఉన్నప్పుడు ఆనందంగాని, ఉండేది కాదు. మీడాడీ తనపని చూసుకొనేవారు. నిన్ను బాగా చూసుకొనేవారు. నేను మాట్లాడితే, మాట్లాడేవారు లేదా, ఊరుకునేవారు. నన్ను ఎప్పుడూ తిట్టలేదు. దెబ్బలాడ లేదు. నాకు వంట్లో బాగా లేకపోతే పడుక్కోమనేవారు. అలా అనగానే నాకు ఇంకా ఎక్కువ ఉక్రోషం వచ్చేసి విపరీతంగా ఏడ్చే దాన్ని. నేను ఏడుస్తూఉంటే ఏంచేయాలో తెలియక తను హాయిగా నిద్రపోయేవారు. ఒక్కొక్కప్పుడు ఉదయాన్నే లేవగానే, భోరుమని ఏడవాలని అనిపించేది. ఇంట్లో అటకమీదకిపోయి కూర్చుని ఏడ్చేదాన్ని. నేను ఎక్కడున్నానో అని వెతుక్కుని వచ్చి, నన్నుచూసి ఏంచేయాలో తెలియక తిరిగి వెళ్లిపోయేవారు మీడాడీ. నేను మామూలుగా ఉంటే ఎంతో ప్రేమగా, ఆప్యాయంగా ఉండేవారు. కాని నేను దుఃఖంలో బాధపడుతూ ఉంటే దూరంగా వెళ్లిపోయేవారు. నాబాధ ఎవరితో చెప్పాలో తెలిసేది కాదు. నీ పెంపకంలో జాప్యం చేస్తున్నానేమోనని అనిపించి, కొన్నాళ్లు అమ్మమ్మని, ఇంకొన్నాళ్లు మామ్మని తెప్పించుకొని నాదగ్గర ఉంచుకున్నా. వాళ్లు నాదగ్గర ఉన్నప్పుడు నీగురించి నాకు బాధ ఉండేదికాదు. కాని నాలో పేరుకు పోతున్న అగ్నిపర్వతాన్ని ఎలా దూరం చేసుకోవాలో తెలిసేది కాదు. నేను ఎందుకూ పనికిరానిదాన్ని, నాకు ఏదీ చేతకాదు అని ఎప్పుడూ అనిపిస్తూ ఉండేది. వాళ్లతో వీళ్లతో నన్ను పోల్చుకొని తెగ బాధ పడుతూ ఉండేదాన్ని. ఎవరైనా సరదాకి నామీద ఏ చిన్న జోక్ చేసినా, రోజులు రోజులు తలచుకొని కుమిలిపోతూ ఉండేదాన్ని. ఎప్పుడో చిన్నప్పుడు చేసిన తప్పు పనులు గుర్తుకు తెచ్చుకొని గంటల తతరబడి బాధ పడిపోయేదాన్ని. నిజం చెప్పాలంటే నా పరిస్థితి ఒక ఊబిలో ఉన్నట్టు ఉండేది. అందులోనుండి బయట పడాలని చాలా ప్రయత్నంచేసా. మెడిటేషన్ మీద పుస్తకాలు చదివి మెడిటేషన్ ప్రయత్నించా. కుదరలేదు. పూజలు, పునస్కారాలు మొదలెట్టా. లాభంలేకపోయింది. సత్యసాయిబాబా వీబూది తెప్పించుకొని పెట్టుకునే దానిని. లాభం సున్న. ఏం చేసినా, నాలో పెరిగిపోతున్న దుఃఖాన్ని దూరం చేసుకోలేక పోయేదాన్ని. మీడాడీ ఇంటికి రాగానే నేను మూడీగా ఉండటం చూసి తనపనిలో తను మునిగి పోయేవారు. నేను రాత్రి ఒకటి రెండు గంటలవరకూ మేలుకొని ఎప్పుడో నిద్రపోయేదాన్ని. కొన్నాళ్లకి పగలు, కారులో ఎటు వెళ్తున్నా, ఉన్నట్టుండి కళ్ల నీళ్లు కారిపోతూ ఉండేవి. సాయంత్రం పని అవగానే ఇంటికి రావాలంటే ఏదో బెంగగా ఉండేది. నాకు మీడాడీకి మధ్య కమ్యూనికేషన్ చాలా తగ్గిపోయింది. తను నాతో ఏది

మాట్లాడడానికి ప్రయత్నించినా, భోరుమని ఏడ్చేసేదాన్ని. ఏంచేయాలో తెలియక నాతో ఎక్కువగా మాట్లాడడం తగ్గించుకున్నారు మీడాడీ.

రాను రాను ఆఫీసులో ఏదో పని కల్పించుకొని ఇంటికి లేటుగా వస్తూండేదాన్ని. ఆఫీసులో అందరూ ఇళ్లకి వెళ్లిపోయినా కూడా, నేను ఏదో ఆలోచిస్తూ కూర్చుండేదాన్ని. ఆ రోజుల్లో జో మాకంపెనీలో పనిచేసే వాడు. తను ఒక ఆర్కిటెక్ట్. నాలాగే సాయంత్రాలు లేటుగా ఏదో పనిచేసుకుంటూ, ఆఫీసులో ఉండేవాడు. అలా మొదలయింది మాపరిచయం.

జో అలబామాలో చాలా పేద నీగ్రోకుటుంబంలో పుట్టి పెరిగాడు. సివిల్ రైట్స్ మువ్‌మెంట్ టైమ్‌లో తను ఓ టీనేజర్. మార్టిన్ లూథర్‌కింగ్‌తో కలిసి చాలా పని చేశాడట. గాంధీ గారంటే అతనికి దైవంతో సమానం. గాంధీగారి ప్రిన్సిపుల్స్ అన్నా మనహిందూమతం అన్నా చాల గౌరవం జోకి. మన సంస్కృతి అతనికి చాలా ఇష్టం. వివేకానంద పుస్తకాలెన్నో చదివాడట. నాతో చాలా గౌరవంగా ఆప్యాయంగా మాట్లాడేవాడు. చాలా జాగ్రత్తగా ఎంచుకొని మరీ విలియమ్ అనే అమ్మాయిని పెళ్లిచేసుకున్నాడట. కాని పెళ్లి అయిన రెండేళ్లకే ఆ అమ్మాయి జోని వదిలేసి ఇంకొకడితో వెళ్లిపోయిందట. దాంతో అతను చాలా డిప్రెషన్ తో బాధపడి కోలుకోడానికి రెండేళ్లి పట్టిందట. ఇంటికెళ్లితే ఆ అమ్మాయి జ్ఞాపకాలన్నీ వస్తాయని రాత్రి చాలా లేటుగా ఆఫీసులోనే పనిచేసుకుంటూ ఉండేవాడు.

జో నాకంటే అయిదేళ్లు పెద్ద. కాని నాతో మాట్లాడేటప్పుడు తండ్రి కూతురుతో మాట్లాడేటట్టుగా ఉండేవాడు. నాపరిస్థితి గ్రహించడానికి తనకి ఎన్ని రోజులో పట్టలేదు. నేను మేజర్ డిప్రెషన్ తో బాధపడుతున్నానని, ఈ దేశంలో ముఫైపెర్సంట్ ఆడవాళ్లు అటువంటి జబ్బుతో బాధ పడుతున్నారని, సైకియాట్రిక్ కౌన్సిలింగ్, అవసరమైతే మందులు తీసుకుంటే నాజబ్బు పూర్తిగా నయమయి పోతుందని చెప్పేవాడు. కాని 'సైకియాట్రిస్ట్' అన్నమాట వినగానే ఏదో భూతం దెయ్యం పేరు విన్నదానిలా భయపడేదాన్ని. ఎవ్వరేమనుకుంటారో ఏమిటో అనే బెంగ ఉండేది నాకు. కాని రోజా నాతో గంటల తరబడి కూర్చుని, నే చెప్పేదంతా విని నేను ఏడుస్తూంటే నన్ను బుజ్జగించి, మెల్లిగా ఎలాగైతేనే, నేను డాక్టరు దగ్గరకి వెళ్లేలా చేసేడు. డాక్టర్ క్రేమర్ అంత గొప్ప ఫిజిషియన్‌ని నా జీవితంలో నేను చూడలేదు. అతనే జోని కూడా ట్రీట్ చేశాడట. మొదట్లో సైకోథెరపీతో బాటు పేమిలోర్ అనే యాంటీ డిప్రెసంట్ కూడా మొదలెట్టాడు. ఆ మందువల్ల నిద్ర వచ్చేస్తూ ఉండేది. నోరు ఎండిపోయేది. కాళ్లు తేలిపోతూ ఉండేవి. ఆఫీసులో నాకు ఎటువంటి సహాయమైనా చేయడానికి రెడీగా ఉండేవాడు జో. సాయంత్రాలు ఒక గంటకూర్చొని ఇద్దరం మాట్లాడుకునే వాళ్లం. ముఖ్యంగా నామనస్సులోని భయాలు, నాపిరికితనం గురించి చెప్పుకుంటూ ఉండేదాన్ని. అంతా ఓపిగ్గా విని, ఎలా ధైర్యం తెచ్చుకోవాలో, ఎలా ప్రవర్తించాలో చెప్పుతూ ఉండేవాడు. అలా మెడిసిన్ మీద మూడేళ్లు ఉన్నా. మెల్లిగా డోసేజ్ తగ్గించి కొన్నాళ్లకి మెడిసిన్ పూర్తిగా మానేశా.

ఈ మూడేళ్లలో నాప్రవర్తనలో మార్పు చూసి మీడాడీ ఆశ్చర్యపోయేవారు. మధ్యలో ఒకటి రెండుసార్లు చెప్పేను నేను డాక్టర్ దగ్గరకి వెళ్తున్నట్టు, మందులు తీసుకుంటున్నట్టు. కాని పెద్దగా పట్టించుకునేవారు కాదు. కాని నేను ధైర్యంగా మునుపటిలా హాయిగా పనులు చేసుకు పోతూ ఉంటే, ఆనందంగా ఉండేవారు మీడాడీ. నేనంటే ప్రేమ, గౌరవం ఉన్నాయి ఆయనకి. కాని నేను జబ్బుతో బాధ పడుతూ ఉంటే ఎలా ప్రవర్తించాలో తెలిసేది కాదు ఆయనకి.

రాను రాను నేను, జో చాలా సన్నిహితులం అయిపోయాం. తను ఎవ్వరినీ డేట్ చేయడని నాకు తెలుసు. వివేకానందలా సెలిబసీ ప్రాక్టీస్ చేయడం కష్టం కాదనేవాడు జో ఎప్పుడూ. నేను బాగయిపోయిన తరువాత పుట్టాడు హరి. నేను చాలా అదృష్టవంతురాలిని అనేవాడు జో ఎప్పుడూ. అతనితో ఒకరోజు మాట్లాడకపోతే తోచేది కాదు నాకు. నా అంతరంగిక విషయాలన్నీ నేను ఒక్క జో తోనే చెప్పుకునేదాన్ని. నాకు అతను నిజమైన ఆప్తమిత్రుడు. ఆత్మీయుడు. ఒక రోజు జోని అడిగా పెళ్లిచేసుకోమని.

''నేను పెళ్లి చేసుకుంటే నీకు దూరంగా వెళ్లిపోవాలి. అది నాకు ఇష్టంలేదు'' అన్నాడు.

''అదేం?'' అన్నా.

''నేను నీతో గంటల తరబడి మాట్లాడతానని మాఆవిడకి తెలిస్తే ఊరుకోదుగా.'' అని నవ్వేసి వెళ్లిపోయాడు జో.

మాఇద్దరిలో ఒకరిమీద ఒకరికి ఆకర్షణ లేదని నేననను. కాని అది కేవలం స్నేహబంధంగానే ఉండాలని నేను నిశ్చయించుకున్నా. అలాగే సాగింది మా స్నేహం. మీ డాడీకి జోకి నాతో ఉన్న సంబధం గురించి తెలుసు. కాని నన్ను ఎక్కువ అడిగే వారు కారు.

ఇలా ఉండగా నీకు పదేళ్లప్పుడు జో మా కంపెనీ వదిలేసి వెళ్లిపోయాడు. అతను వెళ్లిపోతున్నాడంటే నాకు కొన్నాళ్లు తిండి సహించలేదు. రాత్రి నిద్ర పట్టేది కాదు. మార్నాడు వెళ్లిపోతూంటే సాయంత్రం ఏడ్చేశా.

''ఛ. మాలా, ఏడవకు. నువ్వు ఇప్పుడు చాలా స్ట్రాంగ్ వుమన్‌వి. అప్పుడప్పుడు నీతో మాట్లాడుతూ ఉంటాలే! నువ్వు ఏమీ అనుకోనంటే ఒకమాట చెప్తా. నీకు గనక పిల్లలు లేకుండా ఉంటే బలిమాలైనా నిన్ను నాతో తీసుకుపోతా. కాని నీ ఫామిలీకి నీ అవసరం చాలా ఉంది. ఐ విల్ కీప్ యువర్ ఇమేజ్ ఇన్ మై హార్ట్. యు టేక్ కేర్ ఆఫ్ యువర్ ఫ్యామిలి'' అంటూ నా భుజం తట్టి వెళ్లిపోయాడు జో.

ఊరు వదిలి వెళ్లిన తరువాత కూడా వారానికి ఒకటి రెండుసార్లు ఫోన్‌చేసి మాట్లాడుతూ ఉండేవాడు. గ్రీటింగ్ కార్డులు పంపేవాడు. మేం కేవలం మంచి స్నేహితులుగానే ఉండి పోయాం. అలా అయిన ఆరేళ్లకి సడన్‌గా హార్ట్ ఎటాక్ వచ్చి మీ డాడీ పోయారు. దాంతో మరీ ఒంటరిదాన్ని అయిపోయాను. కోలుకోడానికి చాలా రోజులు పట్టింది. మీ డాడీ పోయిన వెంటనే జో నన్ను చూడడానికి వచ్చాడు. కొద్దిగా దూరమవుతున్న మా అనుబంధం మీ డాడి పోవడంతో మరీ గట్టిపడింది. జో ప్రసాదించిన మనోధైర్యం వల్ల జీవితంలో ఈదుకుంటూ నెగ్గుకుంటూ వచ్చా కొన్నాళ్లు. నన్ను చూడ్డానికి వచ్చి తిరిగి వెళ్లిపోతూ, నాపిల్లలిద్దరికీ నా అవసరం చాలా ఉందనీ, ఆ పరిస్థితిలో నేను మళ్లీ పెళ్లి చేసుకోవడం మంచిది కాదని మరీ చెప్పి వెళ్లిపోయాడు. ఆ తర్వాత, నేను మళ్లీ స్కూల్‌కి పోయి ఎం.బి. యె. చేయడానికి నాకు ఆర్థికంగా, మానసికంగాకూడా చాలా సహాయం చేశాడు. నేను ఈనాడు ఆర్థికంగా ఇంత ఉన్నతస్థితిలో ఉన్నానంటే అందుకు కారణం అతనే. జో దూరంగా ఉన్నా అతని సలహాలు ఉపశమనం కలిగించే మాటలు నన్ను అంటుకునే ఉంటాయి. నే నేపని చేసినా అతని సలహా తీసుకోందే చేయను. అతనే నా మోరల్ స్ట్రెంగ్త్'' అంటూఆగింది మాలతి.

''మళ్లీ అతను పెళ్లి చేసుకోలేదా?'' ఆశ్చర్యంగా అడిగింది సుమ.

''లేదు కాని మగవాడికి శారీరక వాంఛలు ఎక్కువ. అంచేత ఏ అమ్మాయితోనో సంబంధం ఉందేమో నాకు తెలీదు. అయినా నాకది

అనవసరం. నాకతని అంతరంగంతో తప్పితే భౌతిక శరీరంతో పనిలేదు'' అంది మాలతి నిర్వికారంగా.

''అమ్మా, నీకింకా ఏభై ఏళ్లయినా లేవు. పోనీ పెళ్లి చేసుకో కూడదూ?' [illegible]. కాని అది హృదయపూర్వకంగా అన్నట్టు అనిపించలేదు [illegible].

''[illegible] నాకు భౌతిక [illegible] ఏమీ లేవు. నిజమే [illegible] చేసిన వాళ్లవుతాం. నాకు అతని మంచి [illegible] మీ నాన్న పోయి పదకొండు సంవత్సరాలయింది. [illegible] అతను బతికినన్నాళ్లూ అది నాకు లభిస్తుందని ఆశిస్తున్నా. లేదా! నాబ్రతుకు నేను బ్రతకగలను. అంతే గాని సుఖంగా ఉన్న జీవితాన్ని నరకం చేసుకో దలుచుకోలేదు.'' అంటూ నడుం వాల్చింది మాలతి.

''అమ్మా, అతనీ ఊళ్లో పని చేస్తున్నాడా?'' అడిగింది కుతూహలంగా సుమ.

''ఇంతకు ముందు హ్యూస్టనులో ఉండేవాడు. రెండేళ్లనుండి ఇక్కడుంటున్నాడు.''

''నువ్వు మళ్లీ కలుస్తావా అతన్ని.''

''రేపు వీలయితే డిన్నర్‌కి రమ్మన్నాడు. నీతో మాట్లాడి చెపుతానన్నా. ఆ సంగతి ఇంకా ఆలోచించలేదు.''

''రేపతన్ని ఇక్కడికి రమ్మనమ్మా! నాకు పరిచయం చేద్దువుగాని. తరువాత మీ ఇద్దరూ ఎక్కడికూనా డిన్నర్‌కి వాళ్లచ్చు.'' అంది సుమ.

'అలాగే. సరే పడుకో. నువ్వు ఉదయాన్నే పనికి పోవాలి'' అంది మాలతి. భారమైన హృదయంతో తన గదికి వెళ్లింది సుమ.

* * *

మర్నాడు సాయంత్రం ఎనిమిది గంటలకి తలుపు తట్టాడు మిస్టర్ జాక్సన్.

''హలో మిస్టర్ జాక్సన్ కమానిన్'' అంటూ తలుపు తీసింది సుమ. కాస్సేపు కూర్చోమని బలవంతం చేసినా, ఆలస్యం అయిపోయిందంటూ మాలతిని తీసుకొని కారులో వెళ్లిపోయాడు అతను. మనిషిలో ఆత్మీయత మంచి తనం కొట్టొచ్చినట్లు కనిపిస్తున్నా తన ఇంట్లో ఏదో ''అన్ వెల్‌కమ్ గెస్ట్ ''లా ఫీలవుతున్నాడు అనుకుంది సుమ. అమ్మ అతని వెనకాతల వెడుతూ ఉంటే ఎందుకో తన మనస్సు చివుక్కుమంది అంటే ఆ సంబంధం తనకిష్టంలేదా! నిజమే, ఎందుకో మనస్ఫూర్తిగా వాళ్ల సంబంధాన్ని తను హర్షించలేక పోతోంది. అస్సలు వాళ్లిద్దరిగురించి తనకు తెలియకుండా ఉంటేనే బాగుండేదేమో! కాని, తన ఫ్యామిలీ మెంబర్స్‌తో బాటు కలిపి చూడ్డానికి ఎంత మాత్రం మనసు ఒప్పుటంలేదు. అస్సలు సురేష్‌కి, మీనాకీ అతన్ని ఏవిధంగా, ఏమని పరిచయం చేయాలి. వాళ్లిద్దరి అనుబంధాన్ని అర్థం చేసుకొని హాయిగా నవ్వుతూ, కలుపుగోలుగా వాళ్లతో మసలుకోగలమా! ఏమిటో, ఇదంతా చాలా క్లిష్టంగా ఉంది. ఆ వ్యక్తితో ఇక ఎలాటి సంబంధం పెంచుకోకూడదు. అందులో తన స్వార్థం ఉండచ్చు. కాని దూరంగా ఉండకపోతే తనకూ తనకుటుంబానికీ మనశ్శాంతి ఉండక పోవచ్చు. లేనిపోని చికాకులు, మనస్పర్థలూ రావచ్చు. ఈ సంగతి ఇంక మర్చిపోయి పూర్వంలాగే ఉంటే మంచిది అనే నిశ్చయానికి వచ్చింది సుమ. ఆ నిర్ణయంతో మనస్సు తేలిక పడినట్లయింది సుమకి.

* * *

వోల్గా తో ఇంటర్వ్యూ

(ఆంధ్ర దేశంలో పేరున్న స్త్రీవాద రచయిత, యాక్టివిస్ట్ శ్రీమతి వోల్గా కిందటి వేసవిలో అమెరికా పర్యటన చేసినప్పుడు కనక ప్రసాద్ వారిని చేసిన ఇంటర్వ్యూ సారాంశం ఇది. కనక ప్రసాదడిగిన ప్రశ్నలకి వోల్గా వ్రాతపూర్వకంగా తెలుగులో సమాధానాలు ఇచ్చారు. వీటిని తర్జుమా చేసి అక్టోబరు తానా పత్రికలో ప్రచురించారు----పి.వి.జి.)

మీగురించి చెప్పండి. మిమ్మల్ని స్త్రీ వాదం వైపు నడిపించిన కారణాలు ఏమిటి?

నా గురించి చెప్పాలంటే నేను చిన్నతనం నుంచీ నా చుట్టూ వున్న సమాజంతో ఒక సజీవ సంబంధం కావాలనుకునేదాన్ని. నేను మారాలి, సమాజాన్నిమార్చటంలో నా పాత్రకూడా వుండాలి అనుకునేదాన్ని. ప్రపంచం ఎట్లావుంటే బాగుంటుందని నేను అనుకుంటున్నానో అట్లా మార్చాలనే ఆశతో నేను అనేక సాంఘిక, రాజకీయ ఉద్యమాలలో పని సేశాను. ముఖ్యంగా వామపక్ష విద్యార్థి వుద్యమాలలో, సాహిత్యోద్యమాలలో, రాజకీయోద్యమాలలో చాలా సీరియస్‌గా పని చేశాను. పని చేస్తున్న క్రమంలో నాకు కలిగిన అనుభవాలను విశ్లేషించుకుంటూ, ఒక స్త్రీగా సమాజంలో, వుద్యమాలలో నా స్థానం ఏమిటని ప్రశ్నించుకుంటూ వచ్చాను. ఆ ప్రశ్నలు నాలో చాలా మౌలికమైన మార్పుని తీసుకువచ్చి స్త్రీలవుద్యమంలో ఒక భాగం చేశాయి. స్త్రీల స్థానం గురించి ఆలోచించేటప్పుడు జెండర్ గురించీ పితృస్వామ్యం గురించీ తెలుసుకున్నాను. ప్రపంచాన్ని మార్చటమంటే ఒక్క ఆర్థిక సంబంధాలనూ వర్గసంబంధాలనూ గురించే అడ్రస్ చేయటం కాదనీ, ఎన్నో వివక్షలతో- లింగం, కులం, జాతి ఇంకా అనేక అంశాలగురించిన వివక్షలన్నిటినీ అడ్రస్ చేయాలనీ, అర్థమైన కొద్దీ భిన్నత్వం గురించీ, వాని ప్రాముఖ్యం గురించీ, వివక్షలను తొలగిస్తూనే భిన్నత్వాన్ని కాపాడుకోవటం గురించీ, అర్థమైన కొద్దీ స్త్రీల వుద్యమంలోనే దీనికి చోటుంటుందనిపించింది. స్త్రీల వుద్యమంలో నేను చేస్తున్న పని సమాజానికీ, నావ్యక్తిగత వికాసానికీ తోడ్పడుతుందనే నమ్మకం నాకుంది.

ప్రస్తుతం మీరు ఏమి చేస్తున్నారు?

నేను ఒక రచయితగా స్త్రీవాద రాజకీయాలను నా కథలు, నవలలు, కవితల ద్వారా పాఠకులకు పరిచయం చేస్తున్నాను. ఆ పాఠకులు ఒక ప్రత్యేక తరగతికి చెందినవారు. అర్బన్ మిడిల్ క్లాస్ ఎడ్యుకేటెడ్ యంగ్ వుమెన్. రచనలు చేయటంతో నాకు పూర్తి తృప్తి కలగటంలేదు. అందువల్ల 'అస్మిత' (రిసర్చ్ సెంటరు ఫర్ వుమెన్) లో ఒక యాక్టివిష్ట్ గా పని చేస్తూ వీలైనంత ఎక్కువగా స్త్రీల వుద్యమంతో కలిసి పోతున్నాను.

అస్మిత స్త్రీల గురించి రకరకాల పనులు చేస్తుంది. చాలా ఏరియాస్ ని కవర్ చేస్తుంది. అవసరమైన స్త్రీలకు లీగల్ ఎయిడ్ యివ్వటంనుంచీ, హైదరాబాద్‌లోని రెండు పెద్ద స్లమ్స్‌లో స్త్రీలను ఆర్గనైజ్ చెయ్యటం,